

ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ.

๑. สภาพปัญหาและความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย

โดยที่ปัจจุบันมีการจัดตั้งกรมการขนส่งทางรางขึ้นในสังกัดกระทรวงคมนาคม มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาด้านการขนส่งทางราง การกำกับดูแลมาตรฐาน และระเบียบ ทางด้านความปลอดภัย การบำรุงทาง และการประกอบกิจการ วางแผนโครงข่าย พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางรางของประเทศให้มีโครงข่ายที่สมบูรณ์ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เชื่อมต่อการขนส่งระบบอื่น และประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดอุตสาหกรรมการขนส่งทางรางขึ้นในระดับประเทศและในระดับภูมิภาคอย่างมั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด และปลอดภัยในการเดินทาง แต่ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแลกิจการขนส่งทางราง ให้สามารถยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมการขนส่งทางราง การบริหารจัดการการขนส่งทางรางอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการพัฒนาการขนส่งรูปแบบอื่น ๆ ให้เป็นโครงข่ายเดียวกันอย่างสมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. คำอธิบายหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ.

บทนิยาม

ให้คำจำกัดความของคำต่างๆที่ใช้ในการขนส่งทางราง ซึ่งอาจมีความหมายแตกต่างจากคำปกติธรรมดาที่ใช้กันทั่วไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจและตีความกฎหมายตรงกันไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

ผู้รักษาการตามกฎหมาย

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้รางหรือทางเฉพาะและทรัพย์สินที่จำเป็นในการประกอบกิจการขนส่งทางราง

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานี

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเชื่อมต่อการขนส่งทางราง กับการขนส่งทางอากาศ การขนส่งทางน้ำ สถานีขนส่งทางบก ศูนย์กระจายสินค้า ที่พักสินค้า ท่าเรือบก นิคมอุตสาหกรรม และส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับประโยชน์จากการประกอบกิจการขนส่งทางราง

(๕) กำหนดมาตรฐานการขนส่งทางราง

(๖) กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) กิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวดที่ ๑ คณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางราง

หมวดว่าด้วยองค์ประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามวาระการดำรงตำแหน่ง ของกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์ประชุม และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางราง โดยที่คณะกรรมการ จะมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายแผนพัฒนาการขนส่งทางรางเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ กำหนดอัตราขั้นสูงของค่าโดยสาร ค่าขนส่ง ค่าใช้ประโยชน์จากรางและทรัพย์สิน ที่จำเป็นในการประกอบกิจการขนส่งทางราง และค่าธรรมเนียมอื่น เสนอแนะ รายงานปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินการที่เกี่ยวกับกิจการขนส่งทางรางต่อคณะรัฐมนตรี

กรรมการขนส่งทางรางมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการขนส่งทางราง โดยให้เสนอขอความเห็นชอบ ต่อคณะกรรมการ และในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล มีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการขนส่งทางราง และการกำกับ ติดตามผลการประกอบกิจการขนส่งทางราง กำหนด มาตรฐานในด้านต่างๆ

หมวดที่ ๒ การจัดทำโครงการการขนส่งทางราง

ส่วนที่ ๑ การจัดทำแผนพัฒนาการขนส่งทางราง

กรรมการขนส่งทางรางจัดทำแผนพัฒนาการขนส่งทางราง เพื่อเป็นแผนแม่บทในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาระบบขนส่งทางรางของประเทศไทยให้เป็นเอกภาพ โดยแบ่งออกเป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่

- แผนการพัฒนาระบบการขนส่งทางราง ได้แก่ แผนการพัฒนาระบบการขนส่งทางราง ในระดับประเทศ
- แผนการพัฒนาระบบการขนส่งทางรางในเขตเมือง ได้แก่ แผนการพัฒนาระบบการขนส่งทางราง ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
- แผนการพัฒนาระบบการขนส่งทางรางในเขตภูมิภาค ได้แก่ แผนการพัฒนาระบบการขนส่งทางราง ในเขตภูมิภาคอื่นๆ นอกเหนือจากเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ส่วนที่ ๒ การเสนอโครงการการขนส่งทางราง

การดำเนินการเสนอโครงการของหน่วยงานเจ้าของโครงการ ได้แก่ การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) และกรุงเทพมหานคร หรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ที่ประสงค์จะจัดทำโครงการเกี่ยวกับกิจการขนส่งทางรางนั้น หน่วยงานเจ้าของโครงการจะต้องจัดทำ รายงานผลการศึกษาวิเคราะห์โครงการแล้วเสนอโครงการต่อกรรมการขนส่งทางรางเพื่อพิจารณาเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางราง เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป และเมื่อแผนพัฒนาการขนส่งทางรางดังกล่าวได้รับการอนุมัติ กรรมการขนส่งทางรางจะดำเนินการจัดสรร โครงการตามแผนให้แก่หน่วยงานต่างๆ เป็นผู้รับผิดชอบต่อไป

กรณีรื้อราง ให้จัดทำรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์โครงการ เสนอต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก่อน เช่น กรุงเทพมหานครต้องเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ให้ความเห็นชอบก่อนเสนอโครงการต่อกรรมการขนส่งทางราง

ส่วนที่ ๓ การดำเนินการโครงการขนส่งทางราง

ให้หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการโครงการตามแผนพัฒนาการขนส่งทางรางซึ่งจำเป็นต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือก่อให้เกิดภาระในอสังหาริมทรัพย์มีอำนาจในการเวนคืนหรือกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อดำเนินกิจการขนส่งทางรางอันถือเป็นกิจการสาธารณะประโยชน์ และกำหนดเขตปลอดภัยในระหว่างการจัดสร้างโครงการขนส่งทางราง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชนในระหว่างการจัดสร้างโครงการ

ในการกำกับดูแลการจัดสร้างระบบการขนส่งทางรางนั้น กรมการขนส่งทางรางจะมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบการดำเนินการได้ในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะมาก่อนเริ่มดำเนินการจัดสร้าง ในระหว่างการจัดสร้าง รวมถึงเมื่อมีการจัดสร้างแล้วเสร็จต้องมีการทดสอบโครงสร้างและระบบก่อนการใช้งานจริง เมื่อมั่นใจว่าโครงสร้างและระบบการขนส่งทางรางมีความปลอดภัยเป็นไปตามมาตรฐานจึงจะอนุญาตให้เปิดให้บริการแก่ประชาชน

เพื่อให้กิจการเดินรถขนส่งทางรางซึ่งเป็นบริการสาธารณะต่อเนื่องและไม่หยุดชะงักจึงกำหนดให้กรรมสิทธิ์ในรางและทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการขนส่งทางรางตกเป็นของรัฐและไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

หมวด ๓ เขตระบรถขนส่งทางราง และเขตปลอดภัยระบบรถขนส่งทางราง

ในการดูแลความปลอดภัยของการเดินรถขนส่งทางรางและการอำนวยความสะดวกในการบำรุงรักษา ระบบการขนส่งทางราง จะมีการประกาศเขตระบรถขนส่งทางราง และเขตปลอดภัยระบบรถขนส่งทางราง โดยสามารถกำหนดข้อห้ามกระทำภายในเขตดังกล่าว รวมถึงกำหนดลักษณะการกระทำที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นอุปสรรคแก่ระบบการขนส่งทางราง

หมวด ๔ การกำกับดูแลการประกอบกิจการ

ส่วนที่ ๑ การขออนุญาต

กำหนดให้การประกอบกิจการขนส่งทางรางเป็นระบบอนุญาต โดยต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ซึ่งกฎหมายกำหนดประเภทของใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งทางรางไว้ ๔ ประเภท ได้แก่ (๑) ใบอนุญาตประกอบกิจการรางเพื่อการขนส่ง (๒) ใบอนุญาตประกอบกิจการเดินรถขนส่งทางราง และ (๓) ใบอนุญาตประกอบกิจการรางเพื่อการขนส่งและการเดินรถขนส่งทางราง และ (๔) ใบอนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวเนื่องอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งทางราง จะต้องมีความสมบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

ใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งทางรางแต่ละประเภท ให้มีอายุตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งการต่ออายุใบอนุญาตต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้

ส่วนที่ ๒ หน้าที่ของผู้ประกอบกิจการขนส่งทางราง

ผู้ได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการขนส่งทางรางมีหน้าที่ต้องประกอบกิจการตามประเภทและเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ต้องดำเนินการประกอบกิจการให้เป็นไปตามมาตรฐาน กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประจำหน้าที่ จัดส่งรายงานประกอบกิจการ

ตามกำหนด ให้บริการอย่างเสมอภาค รายงานอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น จัดให้มีประกันภัย ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๓ การกำหนดอัตราค่าโดยสารและค่าบริการ

กำหนดให้กิจการขนส่งทางรางเพื่อการพาณิชย์เป็นบริการสาธารณะ เพื่อให้เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ การเก็บค่าโดยสาร ค่าขนส่ง ค่าใช้ประโยชน์จากรางและทรัพย์สินที่จำเป็นในการประกอบกิจการขนส่งทางราง และค่าธรรมเนียมอื่น แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตต้องประกาศอัตราดังกล่าวให้สาธารณชนทราบล่วงหน้าตามเวลาที่กฎหมายกำหนด และให้มีขั้นตอนการทบทวนอัตราขั้นสูงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของข้อเท็จจริงในหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดอัตราขั้นสูงอย่างมีนัยสำคัญ หรือเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้ได้รับใบอนุญาต โดยหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอทบทวนอัตราขั้นสูง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๔ การเชื่อมต่อรางเพื่อการขนส่งทางรางร่วมกัน

การเชื่อมต่อรางเพื่อการขนส่งร่วมกัน เจ้าของโครงการ หรือเอกชนเจ้าของรางหรือทางเฉพาะ มีหน้าที่ต้องยินยอมให้มีการเชื่อมต่อรางหรือทางเฉพาะเพื่อการขนส่งร่วมกันเมื่อมีการร้องขอ โดยปฏิบัติต่อผู้ขอเชื่อมต่อทุกรายอย่างเป็นธรรม สมเหตุสมผล และไม่เลือกปฏิบัติ

หลักเกณฑ์และวิธีการเชื่อมต่อรางเพื่อการขนส่งทางรางร่วมกันให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งทางรางซึ่งเป็นผู้จัดการโครงสร้างพื้นฐานของรางหรือทางเฉพาะที่ต้องมีการใช้ร่วมกันที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยต้องดำเนินการเจรจาทำความตกลงในเงื่อนไขของสัญญาอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการขนส่งทางรางรายอื่นในการเชื่อมต่อรางหรือทางเฉพาะเพื่อการขนส่งของตนเอง ไม่กระทำการอันมีลักษณะที่กฎหมายห้าม

ส่วนที่ ๕ การจัดสรรความจุ ตารางเวลาการเดินรถ และเส้นทาง

ให้มีคณะกรรมการจัดสรรเวลาการเดินรถขนส่งทางรางขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการ รองประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางรางอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรเวลาการเดินรถขนส่งทางราง โดยมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเวลาการเดินรถขนส่งทางราง โกล่เกลี่ยข้อพิพาท ข้อขัดแย้ง ที่เกี่ยวกับการจัดสรรเวลาการเดินรถขนส่งทางราง ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาการเดินรถขนส่งทางราง ความเหมาะสมของการใช้การประโยชน์ราง กำหนดให้ผู้จัดการโครงสร้างพื้นฐานดำเนินการเพิ่มจำนวนเที่ยวในการให้บริการเดินรถขนส่งทางราง

หมวด ๕ การสอบสวนอุบัติเหตุ

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุ

ให้อำนาจรัฐมนตรีในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุ กำหนดองค์ประกอบหน้าที่และอำนาจ และวาระของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุ

ส่วนที่ ๒ การสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์

การสอบสวนอุบัติเหตุควรเป็นไปโดยอิสระปราศจากการแทรกแซงเพื่อให้ได้ผลการสอบสวนที่ถูกต้อง อันจะส่งผลให้หน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวกับการขนส่งทางรางสามารถนำผลรายงานการตรวจสอบมากำหนด มาตรการเชิงป้องกันได้ถูกต้องเหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการและผู้โดยสารต่อไป ควรกำหนดให้การสอบสวนมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และหามาตรการป้องกันแทนการมุ่งหาบุคคลมาลงโทษ ที่ควรเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจ และต้องดำเนินการแยกออกจากการสอบสวนหรือการดำเนินการ ตามกระบวนการยุติธรรม โดยได้นิยามความหมายของประเภทอุบัติเหตุเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุ ได้แก่ (๑) อุบัติเหตุ (๒) อุบัติเหตุร้ายแรง และ (๓) อุบัติการณ์

หมวด ๖ ผู้ตรวจการขนส่งทางราง

กำหนดให้ผู้ตรวจการขนส่งทางรางมีหน้าที่ตรวจสอบการประกอบกิจการขนส่งทางรางให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจในการเข้าไปในสถานประกอบการ รวมถึงยึดหรืออายัดไว้ซึ่งสิ่งของหรือเอกสาร ที่อยู่ในสถานประกอบการ เพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและเพื่อตรวจสอบบัญชีและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง กับการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบสภาพของผู้ประกอบการว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนดหรือไม่

หมวด ๗ ผู้ประจำหน้าที่

ผู้ที่จะมาเป็นผู้ประจำหน้าที่ในการขนส่งทางราง เช่น พนักงานขับรถขนส่งทางราง ต้องได้รับ ใบอนุญาตจากอธิบดี คุณสมบัติของผู้ประจำหน้าที่ ประกอบด้วย (๑) มีสัญชาติไทย (๒) ได้รับใบรับรองจาก สถาบันฝึกอบรมที่กรมการขนส่งทางรางรับรอง (๓) มีความประพฤติเรียบร้อย (๔) มีอายุ สุขภาพร่างกาย สมบูรณ์ ทั้งนี้ รายละเอียดของคุณสมบัติต่างๆ จะถูกกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง ประเด็นสำคัญอีกเรื่อง คือการรับรองสถาบันฝึกอบรมผู้ประจำหน้าที่ ซึ่งกรมการขนส่งทางรางมีหน้าที่ให้การรับรองแก่หน่วยงาน ที่ประสงค์จะจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมผู้ประจำหน้าที่ โดยผู้ที่เป็นผู้ประจำหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วย วินัยด้านความปลอดภัย รวมถึงรักษาสุขภาพร่างกาย ความรู้ความสามารถให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง มิเช่นนั้นอาจถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้

หมวด ๘ การจดทะเบียนรถขนส่งทางราง

เพื่อให้มีการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานของรถขนส่งทางรางที่จะใช้ในการขนส่งทางราง จะต้องจดทะเบียนกับนายทะเบียนของกรมการขนส่งทางราง และรถนั้นจะต้องมีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ ในกฎกระทรวงและผ่านการตรวจสอบรับรองจากนิติบุคคลที่ได้รับการรับรองจากอธิบดี และรถขนส่งทางราง ที่ได้ผ่านป้ายทะเบียนแล้วจะต้องติดแผ่นป้ายตามแบบที่กำหนดด้วย

หมวด ๙ การคุ้มครองผู้โดยสารและผู้ใช้บริการ

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของผู้โดยสารและผู้ใช้บริการ ให้ได้รับความเป็นธรรม จากเหตุล่าช้าหรือถูกยกเลิก มีหลักประกันความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชีวิตและร่างกาย และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก

ความสะดวกแก่ผู้โดยสารและผู้ให้บริการ โดยเฉพาะผู้ทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และเด็ก จึงมีข้อกำหนดในการคุ้มครองและส่งเสริมในเรื่องดังกล่าว

หมวดที่ ๑๐ บทกำหนดโทษ

เพื่อให้กฎหมายมีสภาพบังคับและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ จึงต้องกำหนดมาตรการดังนี้

๑. มาตรการบังคับทางปกครอง กำหนดประเภทของบุคคลที่อาจถูกดำเนินมาตรการลงโทษปรับทางปกครอง ๓ ประเภท ได้แก่ (๑) ผู้ประจำหน้าที่ (๒) ผู้ได้รับใบอนุญาต และ (๓) กรรมการ หรือผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น โดยหลักเกณฑ์ในประเด็นต่างๆ เช่น ระดับชั้นของโทษปรับทางปกครอง การวินิจฉัยโทษปรับทางปกครองผู้ที่มีอำนาจพิจารณาโทษปรับทางปกครองการจัดทำบันทึกความยินยอม เป็นต้น

๒. การกำหนดโทษทางอาญา มีฐานความผิด ได้แก่ ในกรณีที่บุคคลใดได้ขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับกิจการขนส่งทางราง รวมทั้งโทษที่เกิดจากการกระทำอันขัดต่อความสงบเรียบร้อยก่อให้เกิดความเสียหายกับระบบการขนส่งทางราง ส่วนบุคคล ๓ ประเภท ที่ถูกลงโทษปรับทางปกครอง มีเพียงผู้ประจำหน้าที่เท่านั้นที่มีบทกำหนดทางในทางอาญา กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดหรือฝ่าฝืนการปฏิบัติหน้าที่การกำหนดโทษทางอาญาโดยคำนึงถึงการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพและไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน โดยมีการกำหนดในเรื่องการเปรียบเทียบปรับแทนการลงโทษจำคุกในกรณีที่ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และสามารถดำเนินการลงโทษปรับทางปกครองแทนการลงโทษแทนโทษปรับทางอาญาได้

บทเฉพาะกาล

เนื่องจากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางรางเป็นกฎหมายใหม่ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางรางในวาระแรกต้องกำหนดยกเว้นเรื่ององค์ประชุมไว้ และเพื่อให้ไม่กระทบสิทธิกับผู้ประกอบกิจการเดิมที่เป็นหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือผู้รับสัมปทานเดิม รวมถึงผู้ประจำหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ก่อนกฎหมายนี้ใช้บังคับยังคงมีสิทธิและหน้าที่ตามที่มีอยู่เดิม จึงจำเป็นต้องกำหนดบทเฉพาะกาลในประเด็นต่างๆดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัตินี้อย่างเท่าเทียมกัน ดังต่อไปนี้

- คณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางราง ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการที่กำหนดโดยตำแหน่ง แต่ต้องแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ภายใน หนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

- บรรดาอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ที่การรถไฟแห่งประเทศไทย และการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟแห่งประเทศไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ให้ยังคงมีอยู่ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ โดยให้รัฐมนตรีออกใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งทางราง ตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทย และการ

รถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ตามลักษณะและประเภทของการประกอบกิจการ ภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

- ผู้ได้รับสัมปทานหรือผู้ทำสัญญารับจ้างเป็นผู้ประกอบกิจการขนส่งทางรางแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ผู้ได้รับสัมปทาน หรือผู้ทำสัญญารับจ้างเดินรถกับการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย หรือการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย หรือกรุงเทพมหานคร หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังคงมีสิทธิในการประกอบกิจการขนส่งทางรางตามขอบเขตและสิทธิที่มีอยู่เดิมตามที่ได้รับสัมปทาน หรือสัญญาว่าจ้างเดินรถนั้นต่อไป จนกว่าสัมปทานหรือสัญญาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง แต่การประกอบกิจการขนส่งทางรางของผู้ได้สัมปทานหรือสัญญาจ้างเดินรถดังกล่าวให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ และตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด

- เพื่อรองรับกรณีที่ยังไม่มีการกำหนดเขตระบบรถขนส่งทางรางและเขตปลอดภัยระบบรถขนส่งทางรางตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เขตระบบรถไฟฟ้าและเขตปลอดภัยระบบรถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีการประกาศกำหนดเขตระบบรถขนส่งทางราง และเขตปลอดภัยระบบรถขนส่งทางรางตามพระราชบัญญัตินี้

- ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำหน้าที่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นผู้ประจำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประจำหน้าที่ต่ออธิบดีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

- ให้อธิบดีดำเนินการให้การรับรองสถาบันฝึกอบรม ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

๓. บุคคลที่อาจได้รับผลกระทบ

- หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการขนส่งทางราง
- ผู้ประกอบกิจการขนส่งทางราง
- เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางราง
- ผู้โดยสารและผู้ให้บริการระบบขนส่งทางราง

๔. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้มีระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการหรือการกำหนดโทษอาญารวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ

๔.๑ กิจการขนส่งทางรางเป็นกิจการที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะโดยตรงและอาจกระทบถึงความมั่นคงของรัฐ จึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาคุณสมบัติผู้ที่จะเข้ามาเป็นผู้ประกอบกิจการขนส่งทางรางผ่านการให้ใบอนุญาตประกอบกิจการแต่ละประเภท ทั้งนี้ ได้กำหนดเงื่อนไขการให้อนุญาตแก่ผู้ประกอบกิจการแต่ละรายผ่านใบอนุญาต โดยเงื่อนไขการประกอบกิจการจะรวมถึงมาตรฐานการประกอบกิจการด้านเทคนิค ประสิทธิภาพการให้บริการ และการคุ้มครองผู้โดยสาร เป็นต้น

๔.๒ ตามร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง พ.ศ. กำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้น ๓ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางราง คณะกรรมการจัดสรรเวลาการเดินรถขนส่งทางราง และ คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุของการขนส่งทางราง

เนื่องจากกรมการขนส่งทางรางมีภารกิจหลากหลายซึ่งจะต้องมีผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาร่วมในการปฏิบัติภารกิจนั้น ๆ เช่น การกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาระบบการขนส่งทางรางของประเทศ การเห็นชอบโครงการการขนส่งทางรางเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน การกำหนดอัตราค่าโดยสารที่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการรวมถึงผู้ให้บริการ และสนับสนุนให้มีการใช้การขนส่งทางรางเพิ่มมากขึ้นในอนาคตโดยเป็นการประหยัดต้นทุนของประเทศ การสืบสวนสอบสวนอุบัติเหตุทางราง เพื่อการกำกับดูแลหน่วยงานในระบบรางและการกำหนดมาตรฐานด้านการขนส่งทางราง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในอนาคต การจัดสรรเวลาการเดินทางรถขนส่งทางราง เพื่อให้การบริหารโครงสร้างพื้นฐาน และการเดินทางของประชาชนรวมถึงการขนส่งสินค้าทางรางมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน อีกทั้ง เพื่อให้การกำกับดูแลการประกอบกิจการขนส่งทางราง มีความเป็นกลาง มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานในรูปแบบเดียวกัน จึงมีความจำเป็นต้องจัดตั้งคณะกรรมการทั้ง ๓ คณะขึ้น

๔.๓ เนื่องจากการขนส่งทางรางเป็นการขนส่งสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับประชาชน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดโทษอาญาต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขนส่งทางราง เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันการกระทำอันจะส่งผลกระทบหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อการขนส่งทางราง